

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

Кафедра соціально-гуманітарних та правових дисциплін

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-методичної роботи

_____ М. І. Мальований

“ _____ ” _____ 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ФІЛОСОФІЯ»

напрямок підготовки

073 «Менеджмент»

факультет

менеджменту

Робоча навчальна програма з дисципліни «Філософія» для студентів за напрямом 073 «Менеджмент». – Умань: Уманський НУС, 2019. – 16 с.

Розробник: к. і. н., доцент кафедри соціально-гуманітарних та правових дисциплін _____ Доморослий В. І.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри соціально-гуманітарних та правових дисциплін

Протокол від “ _____ ” _____ 20__ року № _____

Завідувач кафедри _____ доц. Машковська Л. В.
(підпис)

“ _____ ” _____ 20__ року

Схвалено науково-методичною комісією факультету менеджменту

Протокол від. “ _____ ” _____ 20__ року № _____

“ _____ ” _____ 20__ року Голова _____ Гоменюк М. О.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень 07 Управління і адміністрування	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	073 «Менеджмент»	Нормативна	
Модулів – 1		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		II-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання –		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		1	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента –	Освітній ступінь: бакалавр	Лекції	
		14 год.	
		Практичні, семінарські	
		16 год.	
		Індивідуальні завдання	
		Самостійна робота	
		60 год.	
		Вид контролю: екзамен	

1. Мета, завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення курсу є сприяння здобуттю студентами знань про основні закони виникнення природи та суспільства; причини, суспільних та природних змін; загальнолюдські цінності та їх структура, розкриття шляхів використання отриманих знань для вирішення проблем суспільного розвитку.

Завданням вивчення дисципліни «Філософія» є набуття таких компетентностей:

інтегральної :

- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство;

- цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Програмними результатами вивчення дисципліни «Філософія» є:

- З'ясовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

- зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя;

- демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань, повагу до різноманітності та полікультурності.

У результаті вивчення курсу «Філософії» студенти повинні:

1. Знати:

- основні поняття і категорії історії Філософії;

- головні методи і терміни дослідження;
- загальні тенденції розвитку історичного процесу, рушійні сили;
- специфічні закони суспільного розвитку.

Вміти:

- визначати проблеми розвитку суспільного процесу;
- аналізувати процеси поточного життя;

Курс «Філософія» студенти вивчають в наступному порядку:

- прослуховування лекцій;
- семінарські заняття;
- написання рефератів з обраної теми з доповіддю в групі;
- написання модульних контрольних робіт;
- складання екзамену.

2. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. Світоглядні, методологічні та історико-теоретичні основи філософського мислення

Тема 1. Філософія, її гуманістичний смисл та призначення

Визначення філософії. Філософія та філософствування. Первинне розуміння філософії. Особливості філософського підходу до світу. Особливості філософського пояснення світу. Духовні та соціальні чинники ставлення філософського світогляду. Призначення філософії.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. Історія філософії

Тема 2. Філософія Стародавнього Сходу. Античності, та Середньовіччя

Виникнення філософської думки у країнах Стародавнього світу. Зародження основних парадигм осмислення людини та світу. Філософія Стародавнього Сходу. Давньоіндійська філософія: Веди, Упанішади, філософія лоаяти (чарваки), джайнізму, буддизму, міманси, веданти. Філософські школи у Стародавньому Китаї: конфуціанство як етико-політичне й релігійно-ідеалістичне вчення, даосизм (Лао-цзи). Проблема людини у філософії та культурі Стародавнього Сходу.

Антична філософія. Космоцентричний характер давньогрецької філософії. Мілетська школа, Піфагор, натурфілософія Геракліта. Становлення античної діалектики. Атомістична філософія Левкіппа й Демокріта, погляди Епікура, Тита Лукреція Кара.

Філософія Середньовіччя (Тертуліан, Августин, Тома Аквінський, П. Абеляр, Д. Скотт). Середньовічна філософія як синтез двох традицій: християнської відвертості й античної рефлексії. Августин Блаженний та його вчення про природу й людину як творіння Бога. Проблема душі і тіла, розуму та свободи волі. Апологетика, примат віри. Патристика. Віра й розуміння у творах Отців церкви.

Філософія епохи Відродження (М. Кузанський, Дж. Бруно, М. Монтень), характерні риси культури Ренесансу та їх відображення у філософській думці. Антропоцентричний, гуманістичний характер філософії епохи Відродження. Натурфілософія Відродження, пантеїзм, повернення до первісного розуміння сутності діалектики. Геліоцентризм та вчення про нескінченність Всесвіту (Н. Кузанський, Н. Копернік, Дж. Бруно, Г. Галілей).

Тема 3. Філософія Нового та Новітнього часу.

Наукова революція XVII ст. та її роль у створенні механіко-матеріалістичної картини світу (І. Ньютон). Формування нової парадигми філософування. Характерні риси філософії Нового часу. Проблема методу пізнання у філософії Ф. Бекона і Р. Декарта. Емпіризм і раціоналізм. Проблема субстанції й пізнання у філософії Б. Спінози, Г. Лейбніца. Сенсуалізм Д. Локка та його вчення про “первинні” і “вторинні” якості. Суб’єктивно-ідеалістична філософія Д. Берклі, Д. Юма.

Проблема людини у філософії XX ст. Екзистенціальна філософія та її різновиди: екзистенціалізм (С. К’єркегор, М. Гайдеггер, К. Ясперс, Ж.-П. Сартр, А. Камю); персоналізм, філософська антропологія (В. Дільтей, М. Шелер, Т. де Шарден). Людина в умовах відчуження, соціальних криз і граничних ситуацій. Сутність та існування людини.

Тема 4. Філософська думка в Україні

Становлення та розвиток давньоруського світогляду: давньослов’янська міфологія, запровадження християнства. Філософія доби формування українського етносу: філософська думка періоду татаро-монгольської навали. Ідеї неоплатонізму,

Становлення філософії українського духу в Києво-Могилянській академії (І. Гізель, С. Яворський, Т. Прокопович, Г. Кониський, Г. Щербацький та ін.).

Розробка філософських проблем у сучасній Україні. Місце філософії у відродженні духовної культури українського народу.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3. Загально-філософська проблематика: актуальні виміри філософської фундаментальності

Тема 5. Філософський зміст буття

Виникнення і внутрішня логіка проблеми буття. Роздуми про світ та його існування. Категорія буття: зміст і специфіка. Буття як реальність та абстракція. Буття світу як основа й передумова його єдності. Світ як сукупна реальність та єдність природи, людини, матеріально-го світу, людського духу. Основні форми буття. Буття речей, процесів і станів природи. Жива й нежива природа, їх єдність, розбіжність і взаємозв'язок. Буття природного: “перша природа”, “друга природа”. Буття людини, специфіка людського буття.

Тема 6. Філософія пізнання

Пізнання як специфічна форма ставлення людини до світу. Генеза поглядів на проблему пізнання у процесі розвитку філософії. Основні принципи гносеології, багатоманітність її форм. Специфіка філософського образу пізнання. Особливості пізнання природного, соціокультурного й духовного світу людини.

Пізнання як відображення. Чуттєве пізнання, його форми. Логічне (раціональне) пізнання як якісно новий етап відображення. Ірраціональність пізнання.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 4. Соціальна філософія

Тема 7. Філософія суспільства

Специфіка предмета соціальної філософії. Співвідношення соціальної філософії й інших гуманітарних наук. Методологічна спрямованість соціальної філософії. Суспільство як підсистема об'єктивної реальності. Соціальна форма руху матерії та її відмінності від процесів живої й неживої природи.

Основні концепції виникнення та розвитку суспільства: теологічна, патріархальна, натуралістична, технократична, соціопсихологічна. Теорія соціальної (М. Вебер, Т. Парсонс) і предметної (К. Маркс) дії.

Поняття і сутність суспільного прогресу. Прогрес як поступальний, суперечливий та різноманітний розвиток суспільства. Суспільне багатство і його зв'язок з прогресом. Ідеал та прогрес. Прогрес і регрес. Реалізація прогресу у зміні суспільних формацій. Гуманістична орієнтація прогресу. Критерії суспільного прогресу. Особливості й критерії прогресу у сфері матеріального виробництва, науки і техніки, соціально-політичного і духовного життя суспільства. Пріоритет загальнолюдських цінностей у суспільному прогресі.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	Разом	У тому числі				
		Л	С	Інд.	Сам.	Лаб
	2	3	4	5	6	7
Модуль 1.						
Змістовний модуль 1. Світоглядні, методологічні та історико-теоретичні основи філософського мислення						
Тема 1. Філософія, її гуманістичний смисл та призначення						
Тема 1. Філософія, її гуманістичний смисл та призначення Визначення філософії. Філософія та філософствування. Первинне розуміння філософії. Особливості філософського підходу до світу. Особливості філософського пояснення світу. Духовні та соціальні чинники ставлення філософського світогляду. Призначення філософії.		2	2		8	
Змістовний модуль 2. Історія філософії						
Тема 2. Філософія Стародавнього Сходу, Античності та Середньовіччя Виникнення філософської думки у країнах Стародавнього світу. Зародження основних парадигм осмислення людини та світу. Філософія Стародавнього Сходу. Давньоіндійська філософія: Веди, Упанішади, філософія лоаяти (чарваки), джайнізму, буддизму, міманси, веданти. Філософські школи у Стародавньому Китаї. Антична філософія. Космоцентричний характер давньогрецької філософії. Мілетська школа, Піфагор, натурфілософія Геракліта. Становлення античної діалектики. Атомістична філософія Левкіппа й Демокріта, погляди Епікура, Тита Лукреція Кара. Філософія Середньовіччя (Тертулліан, Августин, Тома Аквінський, П. Абеляр, Д. Скотт). Середньовічна філософія як синтез двох традицій: християнської відвертості й античної рефлексії. Августин Блаженний та його вчення про природу й людину як творіння Бога. Проблема душі і тіла, розуму та свободи волі. Апологетика, примат віри. Патристика. Віра й розуміння у творах Отців церкви.		2	2		8	
Тема 3. Філософія Нового та Новітнього часу Наукова революція XVII ст. та її роль у		2	2		8	

створенні механіко-матеріалістичної картини світу (І. Ньютон). Формування нової парадигми філософування. Характерні риси філософії Нового часу. Проблема методу пізнання у філософії Ф. Бекона і Р. Декарта. Емпіризм і раціоналізм. Проблема субстанції й пізнання у філософії Б. Спінози, Г. Лейбніца. Сенсуалізм Д. Локка та його вчення про “первинні” і “вторинні” якості. Суб’єктивно-ідеалістична філософія Д. Берклі, Д. Юма. Проблема людини у філософії ХХ ст. Екзистенціальна філософія та її різновиди: екзистенціалізм (С. К’єркегор, М. Гайдеггер, К. Ясперс, Ж.-П. Сартр, А. Камю); персоналізм, філософська антропологія (В. Дільтей, М. Шелер, Т. де Шарден). Людина в умовах відчуження, соціальних криз і граничних ситуацій. Сутність та існування людини.						
Тема 4. Філософська думка в Україні Становлення та розвиток давньоруського світогляду: давньослов’янська міфологія, запровадження християнства. Філософія доби формування українського етносу: філософська думка періоду татаро-монгольської навали. Ідеї неоплатонізму, Становлення філософії українського духу в Києво-Могилянській академії (І. Гізель, С. Яворський, Т. Прокопович, Г. Кониський, Г. Щербацький та ін.). Розробка філософських проблем у сучасній Україні. Місце філософії у відродженні духовної культури українського народу.		2	2		8	
Змістовний модуль 3. Загально-філософська проблематика: актуальні виміри філософської фундаментальності						
Тема 5. Філософський зміст буття Виникнення і внутрішня логіка проблеми буття. Роздуми про світ та його існування. Категорія буття: зміст і специфіка. Буття як реальність та абстракція. Буття світу як основа й передумова його єдності. Світ як сукупна реальність та єдність природи, людини, матеріально-го світу, людського духу. Основні форми буття. Буття речей, процесів і станів природи. Жива й нежива природа, їх єдність, розбіжність і взаємозв’язок. Буття природного: “перша природа”, “друга природа”. Буття людини, специфіка людського буття.		2	2		8	
Тема 6. Філософія пізнання Пізнання як специфічна форма ставлення людини до світу. Генеза поглядів на проблему пізнання у процесі розвитку філософії. Основні принципи гносеології, багатоманітність її форм.		2	2		8	

Специфіка філософського образу пізнання. Особливості пізнання природного, соціокультурного й духовного світу людини. Пізнання як відображення. Чуттєве пізнання, його форми. Логічне (раціональне) пізнання як якісно новий етап відображення. Ірраціональність пізнання.						
Змістовний модуль 4. Соціальна філософія						
Тема 7. Філософія суспільства Специфіка предмета соціальної філософії. Співвідношення соціальної філософії й інших гуманітарних наук. Методологічна спрямованість соціальної філософії. Суспільство як підсистема об'єктивної реальності. Соціальна форма руху матерії та її відмінності від процесів живої й неживої природи. Основні концепції виникнення та розвитку суспільства: теологічна, патріархальна, натуралістична, технократична, соціопсихологічна. Теорія соціальної (М. Вебер, Т. Парсонс) і предметної (К. Маркс) дії. Поняття і сутність суспільного прогресу. Прогрес як поступальний, суперечливий та різноманітний розвиток суспільства. Суспільне багатство і його зв'язок з прогресом. Ідеал та прогрес. Прогрес і регрес. Реалізація прогресу у зміні суспільних формацій. Гуманістична орієнтація прогресу. Критерії суспільного прогресу. Особливості й критерії прогресу у сфері матеріального виробництва, науки і техніки, соціально-політичного і духовного життя суспільства. Пріоритет загальнолюдських цінностей у суспільному прогресі.		2	4		12	
Всього	90	14	16		60	

4. Теми семінарських (практичних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Світоглядні, методологічні та історико-теоретичні основи філософського мислення		
1	Тема 1. Філософія, її гуманістичний смисл та призначення 1. Філософія як духовна форма комунікації. 2. Філософія і світогляд. 3. Філософія і наука.	2
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. . Історія філософії		
2.	Тема 2. Філософія епох Античності, Середньовіччя і Відродження 1. Періодизація та характерні риси античної філософії. 2. Середньовічна філософія. 3. Філософська думка епохи Відродження. Основні риси гуманістичного світогляду Ренесансу.	2
3	Тема 3. Філософія Нового та Новітнього часу 1. Особливості філософії Нового часу. 2. Філософія французького Просвітництва. 3. Марксистський матеріалізм. 4. Ірраціоналізм як нова духовна орієнтація філософського мислення. 5. Екзистенціальна філософія. 6. Філософія постмодернізму.	2
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Загально-філософська проблематика: актуальні виміри філософської фундаментальності		
4	Тема 4. Філософська онтологія і гносеологія. 1. Основні категорії онтології. Буття і небуття. Форми буття. 2. Основні завдання гносеології. Сутність і сенс пізнання.	2
5	Тема 5. Філософія людини та свідомості 1. Історичні і методологічно-наукові різновиди антропології. 2. Людина як єдність біологічного, психічного і соціального. 3. Основні категорії феноменології як філософської теорії свідомості	2
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. Соціальна філософія.		
6	Тема 6. Соціальна філософія та її предмет 1. Основні засади філософського розуміння суспільства.	2

	2. Форми організації суспільного буття.	
7	Тема 7. Людина в середовищі культури і цивілізації 1. Смисложиттєві орієнтації людини як напрям культурної самореалізації. 2. Поняття цивілізації. 3. Глобальні проблеми сучасності.	4
Всього		16

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Філософія елліністичного і римського періодів: епікуреїзм, стоїцизм, кініки і скептики.	5
2	Тема 2. Суб'єктивна гносеологія Д. Берклі і Д. Юма.	5
3	Тема 3. Еволюція психоаналітичної філософії З. Фрейда.	5
4	Тема 4. Соціальний час і простір.	5
5	Тема 5. Проблема істини.	5
6	Тема 6. Багатовимірність феномену людини.	5
7	Тема 7. Свідомість та несвідоме.	5
8	Тема 8. Соціальна стратифікація та мобільність.	5
9	Тема 9. Великі соціальні групи як основні суб'єкти суспільного розвитку.	5
10	Тема 10. Місце людини в культурному середовищі.	5
11	Тема 11. Економіка як філософське поняття.	5
12	Тема 12. Основні риси цивілізованості сучасної людини.	5
Всього		60

6. Методи навчання

Лекції
Семінарські заняття
Практичні заняття
Інтерактивні методи навчання

7. Методи контролю

Усне опитування.
Письмове опитування.
Складання структурно-логічної схеми теми.
Реферати.

Описові завдання.

Тестування.

Екзамен

8. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний (модульний контроль)										Сума
ЗМ1	ЗМ2			ЗМ3		ЗМ4			МК	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	10	100
10	10	10	10	10	10	10	10	10		

10. Рекомендована література

Базова:

1. Андрущенко В.П. Історія соціальної філософії: (Західноєвропейський контекст): Підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Андрущенко В.П. – К.: Тандем, 2000. – 416 с.
2. Горський В.С. Історія української філософії. Курс лекцій / Горський В.С. – К.: Наукова думка, 1996. – 287 с.
3. Гусев В.І. Історія західноєвропейської філософії XV – XVII ст. Курс лекцій: Навч. посібник / Гусев В.І. – К.: Либідь, 1994. – 256 с.
4. История философии в кратком изложении / Пер. с чеш. И.И. Богута. – М.: Мысль, 1991. – 590 с.
5. Ільїн В.В. Апологія ірраціонального. Філософія для тебе / Ільїн В.В. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2005. – 232 с.
6. Ільїн В.В., Кулагін Ю.І. Філософія: Підручник: В 2 ч. – Ч.1. Історія розвитку філософської думки / Ільїн В.В., Кулагін Ю.І. – К.: „Альтерпрес”, 2002. – 464 с.
7. Ільїн В.В., Кулагін Ю.І. Філософія: Підручник: В 2 ч. – Ч.2. Актуальні проблеми сучасності / Ільїн В.В., Кулагін Ю.І. – К.: „Альтерпрес”, 2002. – 480 с.
8. Мамардашвили М.К. Как я понимаю философию / Мамардашвили М.К. – М.: «Прогресс»-«Культура», 1992. – 416 с.
9. Мир философии: Книга для чтения. В 2-х ч. Ч. 1. Исходные философ. Проблемы, понятия и принципы. – М.: Политиздат, 1991. – 672 с.
10. Мир философии: Книга для чтения. В 2-х ч. Ч. 2. Человек. Общество. Культура. – М.: Политиздат, 1991. – 624 с.

Допоміжна

11. Петрушенко В.Л. Філософія: Підручник. 4-те видання, виправл. і доповн. / Петрушенко В.Л. – Львів: „Магнолія 2006”, 2008. – 506 с.
12. Причепій Є.М., Черній А.М., Чекаль Л.А. Філософія: Підручник / Причепій Є.М., Черній А.М., Чекаль Л.А. – К.: Академвидав, 2008. – 592 с.

13. Саух П.Ю. Філософія: навчальний посібник / Саух П.Ю. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 256 с.
14. Ситниченко Л.А. Першоджерела комунікативної філософії / Ситниченко Л.А. – К.: Либідь, 1996. – 176 с.
15. Соколов С.В. Социальная философия: Учеб. пособие для вузов / Соколов С.В. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 440 с.
16. Сучасна зарубіжна соціальна філософія. Хрестоматія: Навч. посібник / Упоряд. Віталій Лях. – К.: Либідь. – 384 с.
17. Філософія. Курс лекцій: Навч. посібник / Бичко І.В., Табачковський П.Г., Горак Г.І. та ін. – 2-е вид. – К.: Либідь, 1994. – 576 с.
18. Філософія: Навч. посіб. / Губерський Л.В., Надольний І.Ф., Андрущенко В.П. та ін.; За ред. І.Ф. Надольного. – 5-те вид., випр. і доп. – К.: Вікар, 2005. – 455 с.
19. Філософія: Підручник / Бичко І.В., Бойченко І.В., Табачковський В.Г. та ін. – 2-ге вид., стереотип. – К.: Либідь, 2002. – 408 с.
20. Філософія Підручник / За загальною редакцією Горлача М.І., Кременя В.Г., Рибалка В.К. – Харків: Колегіум, 2000. – 672 с.
21. Соціальна філософія: Короткий енциклопедичний словник / Загальна редакція і укладання: Андрущенко В.П., Горлач М.І. – Київ – Харків: ВМП „Рубікон”, 1997. – 400 с.
22. Філософський енциклопедичний словник. – К.: Абрис, 2002. – 744 с.